ДЕМОКРАТИЧНЕ СУСПІЛЬСТВО 18.08.2022 | Хадіджа Сай & Ліндсі Гласско

Про що говорять жінки

Пандемія, зміна клімату та нестача харчів завдають непропорційної шкоди жінкам. Чи є можливість зберегти гендерну рівність?

Суданська протестувальниця Алаа Салах стала символом революції в своїй країні, після того як, одягнена в біле, заспівала з даху автомобіля для інших демонстрантів. Ванесса Накате, угандійська активістка, що бореться проти зміни клімату, перейшла від індивідуальної акції протесту біля воріт парламенту своєї країни до вимоги вжити заходів на адресу світових лідерів в Організації Об'єднаних Націй. Сенегальська активістка Оуму застосувала цифрові інструменти, щоби, обминаючи табу, розпочати розмову про інтимне здоров'я, сексуальність, контрацепцію, а також про період зубожіння.

Ці молоді жінки виборюють краще життя для себе, своїх спільнот і всього світу – й вони не самі. Тисячі дівчат і молодих жінок в Африці й в усьому світі вимагають зміни динаміки влади, яка насаджує нерівність і перешкоджає маргіналізованим групам у реалізації їхніх основних прав. Вони виступають із промовами, створюють некомерційні організації та соціальні програми, беруть участь у маршах, щоби стимулювати зміни. Це гарна новина для всіх: численні дослідження виявили, що, коли дівчата й жінки отримують більше можливостей, від цього виграють цілі спільноти.

Але тепер здобутки в сфері гендерної рівності, що вимагали чималих зусиль, перебувають під загрозою. Пандемія COVID-19 звела нанівець багаторічний прогрес у подоланні злиднів та призвела до різкого зростання нерівності, що мало непропорційні наслідки для дівчаток та жінок.

Десять мільйонів дівчаток в усьому світі підпадуть під ризик дитячих шлюбів

Дослідження свідчать, що в скрутних умовах сім'ї з вищою ймовірністю видають заміж своїх маленьких дочок, позбавляючи дівчаток права обирати партнера, а також регулювати час появи дітей та їхню кількість. За оцінками ЮНІСЕФ, десять мільйонів дівчаток в

протягом наступного десятиліття через COVID-19

усьому світі підпадуть під ризик дитячих шлюбів протягом наступного десятиліття через COVID-19. Крім того, дівчатка та жінки частіше стикаються з гендерним та сексуальним насильством під час криз; ця тенденція підтвердилася під час пандемії.

Ба більше: як зазначила спеціальна доповідачка ООН з питань права на здоров'я Тлаленг Мофокенг, карантин, обмеження пересування та відтягання коштів на програми, пов'язані з пандемією, поставили під загрозу доступність послуг у сфері сексуального й репродуктивного здоров'я, від інформації про менструацію та фертильність до контрацепції. Також недоступними для багатьох стали спеціалізовані послуги для жертв гендерного насильства.

Понад 11 мільйонів дівчаток можуть ніколи не повернутися до школи після COVID-19

Все це спричинило різке зростання небажаних та ранніх вагітностей і значно знизило шанси дівчаток повернутися до навчання після відновлення роботи шкіл. За даними ЮНІСЕФ, понад 11 мільйонів дівчаток можуть ніколи не повернутися до школи після COVID-19.

Загалом пандемія перекреслила десятиліття прогресу в досягненні гендерної рівності, й варто зазначити, що найвразливіші групи, такі як переміщені жінки й дівчатка, постраждали найбільше. Безперечно, навіть такі масштабні негаразди не змусять молодих жінок та дівчат здатися. Але вони не здатні самотужки здолати могутні сили, що діють проти них.

Вирішальне значення має участь чоловіків. Такі ініціативи, як *clubs des pères* (клуби батьків) або *écoles de maris* (школи чоловіків) у Сенегалі, можуть суттєво змінити ситуацію. Мета полягає в плеканні позитивної (а не токсичної) маскулінності, в заохоченні чоловіків перебирати на себе більше неоплачуваної роботи з догляду та домагатися покращення здоров'я дітей і матерів.

Жінки не здатні самотужки здолати могутні сили, що діють проти них. Вирішальне значення має участь чоловіків.

Важливою є і взаємодія з суспільними та релігійними лідерами, а також із працівниками охорони здоров'я та з організаціями, що займаються правами жінок. З огляду на доведену здатність взірцевих жінок надихати молоде покоління, розширення ролі літніх жінок-лідерок і активісток, таких як «супербабуся» Аміната

та акушерка мадам Баджі, може зробити молодих жінок амбітнішими та впливовішими.

Аналогічним чином посилення видимості молодих лідерів могло б надихати та мотивувати їхніх однолітків. Убах Алі, активістка з Сомаліленду, впевнилася, що вона теж спроможна керувати, гучно заявляти про себе та «бути провідником змін», коли побачила інших дівчат на керівних посадах. Нині вона працює над викоріненням усіх форм каліцтва жінок через операції на статевих органах у всьому Сомаліленді та надає підтримку жертвам цієї практики.

Втім, мабуть, ніщо так не допоможе молодим жінкам і дівчаткам реалізуватися в якості рушійної сили змін, як захист та повага до їхніх прав, включно з сексуальними й репродуктивними. Це завдання, передовсім, урядів, хоча кожен має відіграти свою роль.

Пандемія – тільки початок. Оскільки зміни клімату й дедалі більша нестача харчів також завдадуть непропорційної шкоди жінкам та дівчаткам, перешкоди на шляху до гендерної рівності є не менш суттєвими, ніж ставки. Першим кроком до їх подолання має бути визнання проблем, що з ними стикаються дівчатка й жінки, та розвиток тієї складної й важливої роботи, яку вони виконують.

Світ, у якому всі дівчата й молоді жінки мають рівний вплив, був би кращим світом. Тож досягнення цього – в інтересах кожного.

(c) Project Syndicate 2022

Хадіджа Сай
Дакар

Хадіджа Сай (Khadyja Sy) – захисниця прав молоді й жінок із Дакара, Сенегал.

Ліндсі Гласско

Ліндсі Гласско (Lindsay Glassco) – президентка й генеральна директорка Plan International Canada.